

Evropa a my

Před několika lety se mne někdo zeptal, jak Evropská akademie pro dermatologii a venerologii ovlivňuje českou dermatovenerologii. Tehdy jsem „klauzovsky“ při znalosti věcí řekl, že prakticky nijak. Pokud by byla otázka položena tak, zda dermatologické evropské instituce ovlivňují dění u nás, zřejmě bych tehdy jako dnes jmenoval dermatovenerologickou sekci Evropské unie lékařských specialistů, tedy DV-UEMS, kde již několik let zastupuji Českou republiku společně s dr. Vocilkovou. Tato bruselská oficiální lékařská instituce, která je zřejmě nejstarší evropskou medicínskou i dermatologickou strukturou (byla založena v roce 1958), se stará o nastavení parametrů v jednotlivých lékařských oborech tak, aby byly v různých zemích sedmadvacítky podobné, tedy, aby třeba dermatovenerolog mohl bez jakýchkoliv rozdílových zkoušek v pátek skončit v ordinaci v Praze a v pondělí začít ordinovat ve Vídni, nebo aby jiný kolega mohl bez odborných omezení léčit dopoledne své pacienty v českém Chebu a odpoledne za „čarou“ v německém Selbu. Kromě řady dalších činností má tedy tato instituce za úkol doporučovat jednotlivým evropským zemím srovnatelnou strukturu a délku pregraduálního i postgraduálního vzdělávání a závěrečného ověřování znalostí. Je to nutné nejen z hlediska porovnatelné kvality poskytované lékařské péče, ale také k omezení nežádoucího odlivu vynaložených prostředků do jiné země.

Dnes stále ještě není neobvyklé, že např. Norsko nevydává moc prostředků do lékařského vzdělávání. Kdo se chce v Norsku stát lékařem, studuje nejspíše v zahraničí a obvykle za vlastní peníze, a stát si ho pak přiláká zpět velmi zajímavým platem, který specialistovi celkem rychle prostředky vynaložené na vzdělání vrátí. Řecko má zase jiné schéma. Po absolvování fakulty je třeba několik let čekat na školící místo, takže absolventi vyrazí za vzděláváním do světa a buď se vrací jako specialisté, nebo se nevrací vůbec. Strategie UEMS je tedy taková, že po zmapování jednotlivých oblastí obvykle doporučuje ten systém, který se osvědčil ve většině zemí.

UEMS působí v oblasti akreditace vzdělávacích akcí jako naše lékařská komora, ale v evropském měřítku. Žádná mezinárodní akce se bez UEMS neobejde, pokud chce získat pro své účastníky certifikát s kredity. K tomu slouží dobře definovaný systém podmínek, které musí akce splňovat, aby jí mohly být kredity uděleny.

Z evropsky působících společností je třeba z pohledu vlivu na dermatovenerologické dění zmínit i Evropské dermatologické fórum (EDF). Je sestaveno z profesorů, docentů a dalších osobností, především evropských zemí.

Počet členů tohoto pracovního uskupení je omezen na 200 osob. Z České republiky je nás v této skupině pět, výročních zasedání se ale reálně účastníme tři. Prezidentem se stal letos prof. Girolomoni, viceprezidentem prof. Gollnick, já mám ve výkonném výboru na starosti problematiku střední a východní Evropy. Členové EDF připravují evropské „guidelines“ pro různé choroby, většinou v nejvyšší kvalitě S3. Ty potom schvaluje pro volné použití ve funkci „clearing house“ výše zmíněná UEMS.

Blíží se ale 8. jarní sympozium EADV v Karlových Varech, takže se pojdme věnovat této organizaci. Myslím, že když ve druhé polovině osmdesátých let prof. Panconesi nebo Katsambas s dalšími kolegy připravovali založení EADV, nemysleli si, že o nové uskupení bude takový zájem, dokonce z nějaké země uprostřed Evropy, která vznikne rozpadem Československa. Tehdy přípravná skupina se zpočátku opatrně, ale později přesvědčivě prosadila vůči názorům ze zemí, kde je dermatovenerologie úspěšně spojena s kvalitním dermatologickým základním výzkumem. Tyto země zpočátku sázely na již předtím existující Evropskou společnost pro dermatologický výzkum, kde se rozehrávaly sofistikované diskuse mezi jednotlivými výzkumnými týmy. Ty se publikovaly a publikují v časopisu *Journal of Investigative Dermatology*. Díky této společnosti a aktivitám navázaným na ni se dermatologie v celoevropském měřítku posunula během posledních 40 let do úrovně, kdy se už nespokojujeme s tím, že někdo z našich učitelů mazal na vyrážku stejný krém, a proto to tak děláme i my, ale chceme porozumět – a často se nám to již podařilo – zda a proč je zrovna tento postup ten nejuspěšnější, a navíc chceme zjistit, jestli na konkrétní chorobu, jejíž patogenese se nám daří rozklíčovat, neexistuje lepší a vědecky opodstatněný postup než jen dlouholetá empirie.

Šedá je teorie a pestrý je strom života. Sice obecně platí, že kvalitní výzkum a kvalitní vědci jsou základním motorem ekonomiky. Akademická medicína ale nepřináší rychlé peníze. Základní výzkum tak atrahuje menší část lékařů, tedy skutečných výzkumných expertů, a zároveň s tím několik firem, které vyrábějí zkumavky a laboratorní chemikálie nebo které logicky vidí v této oblasti důležitý vědecký potenciál. Ve srovnání s tím se léčení nemocných věnuje celá armáda dermatovenerologů, kteří jsou ideální cílovou skupinou pro farmaceutické firmy. O kongresy klinické dermatologie je proto oboustranný zájem. Firmy jsou ochotny pro tyto účely alokovat prostředky, o kterých se může vědcům v základním výzkumu jen zdát. EADV proto, jak by řekli puristé,

postihlo materiální bohatství, Evropská společnost pro dermatologický výzkum (ESDR) se svými členy nadále zůstává jako skromnější sestřička, ale podle svých slov s obrovským potenciálem a excelentní budoucností. Platí to hlavně pro toho, kdo provádí takzvanou translační medicínu, tedy podle naší terminologie uvádí co nejrychleji výsledky výzkumu do praxe.

Když mne pan prof. Štork požádal, abych napsal tento úvodník v souvislosti s blížícím se 8. sympoziem EADV a 7. kongresem českých a slovenských dermatovenerologů v dubnu v Karlových Varech, přemýšlel jsem znovu nad počáteční otázkou, jestli skutečně Evropská akademie pro dermatologii a venerologii neovlivňuje českou dermatovenerologii. Na spočtení nás českých členů v různých výborech a pracovních skupinách EADV nám už totiž nestačí prsty jedné ruky a od podzimu roku 2012 se chystáme obsadit i pozici nejvyšší. Když se zamyslíme nad všemi skutečnostmi z posledního desetiletí, pak se jednoznačně tok ovlivňování pohybuje od nás k nim. Někdy mají dokonce pocit, že by toho nemuselo být tolik a v takové formě, ale hodnocení ponechme na historících.

I přes tyto didaktické lekce se nám dostalo důvěry zorganizovat 8. jarní symposium EADV, a tak je mi potěšením a ctí Vás pozvat společně s prezidentem Slovenské dermatologické společnosti kolegou Buchvaldem jménem Lokálního organizačního výboru a Lokálního vědeckého výboru k účasti na tomto sympoziu, které bude probíhat v návaznosti na 7. kongres ČDS a SDS v Karlových Varech 12.–17. dubna 2011.

Je to dobrý důvod navštívit toto největší české lázeňské město, které bylo založeno před více než šesti sty lety českým králem a římským císařem Karlem IV. České země a Karlovarsko v této době představovaly významnou část Evropy, a pořádání našeho symposia v tomto městě má proto symbolický sjednocující význam. Je to v duchu jarních symposií, která jsou zaměřena méně

komerčně, ale více k přeshrančnímu propojení místní dermatologické komunity. Přirozeně se proto očekává nejen naše česká a slovenská dermatovenerologická účast, ale i aktivní účast kolegů, především ze zemí našich sousedů, jako je Rakousko, Německo, Polsko, Ukrajina nebo Maďarsko. Tím se ale nevylučuje, že se tu nesetkáme s přáteli z dalších zemí včetně USA. Kromě načerpání nebo předání odborných novinek v česko-slovenské a evropské dermatovenerologii se tu můžeme vymanit z každodenního shonu v příjemném prostředí lázeňského města, které nabízí ve svých zařízeních možnosti regenerace. Ne nadarmo probíhá celé setkání s podtitulem „Caring for skin and well-being“.

Pojedme tedy do Karlových Varů přesvědčit sami sebe i ukázat ostatním Evropanům, že naše česká i slovenská odborná společnost se svou téměř devadesátiletou tradicí má díky svým členům Evropě stále co nabídnout a že můžeme být na naše výsledky právem hrdi. Nezapomeňte se zaregistrovat za extrémně snížený poplatek na 8. symposium EADV za 100 Eur. Registrační formulář pro Čechy a Slováky najdete na webových stránkách ČDS www.derm.cz. Pokud se nechcete proklikávat stránkami, pak napište do komunikačního řádku vašeho webového vyhledávače rovnou http://www.lfhk.cuni.cz/dermat/data/CZE_SK%20Registration%20Form.pdf. Registrace na česko-slovenský kongres pak probíhá jako obvykle na stránkách www.jasta.cz. Těším se tedy na vás nejen 13. a 14. dubna na odborném programu 7. kongresu ČDS + SDS, ale také 15. a 16. dubna na odborném programu 8. symposia EADV. A tip na závěr – registrujte se co nejdříve. Jedním z důvodů je i to, že počet míst na galavečeru v Grandhotelu Pupp 13. dubna je omezen a ten byste si určitě neměli nechat ujít.

Prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA